نگاه

ممنونیم حاتمی کیا

قصه سینمای ایران در این روزها همچون کلاف سردرگمی بسیار تراژیک و غمگینانه شده. سینمایی که همیشه با انواع و اقسام مشکلات مواجه بوده، امروز دیگر با سایه سیاه کرونا معلوم نیست کی بتواند قد علم کند.

به هر حال آنچه مسلم است این که این شرایط نه تنها مختص به کشور ما، بلکه مربوط به سالن های سینما در تمام دنیاست، اما در چنین شرایطی چه کاری می توان انجام داد؟ خوشبختانه عصر، عصر اینترنت است و همین امتیاز باعث شده در هر موقعیتی که باشیم بتوانیم فیلم‌ها و سریال‌های مورد علاقه خود را ببینیم. بر همین اساس متولیان سینمایی طرح اکران آنلاین و عرضه فیلم‌ها بدون اکران عمومی در شبکه نمایش خانگی را مطرح کردند. راهکاری که برای جلوگیری از طولانی مدت شدن وقفه ایجاد شده میان تولیدات سینمایی و مخاطبان پیشنهاد شده و آن طور که به نظر می‌آید کاملا منطقی و واقع بینانه بوده.

«خروج» محصول مرکز فیلم و سریال سازمان اوج و آخرین ساخته ابراهیم حاتمی‌کیا از مهم‌ترین فیلم‌های سال گذشته بود که در جشنواره سی و هشتم فیلم فجر رونمایی شد و امروز قرار است پیشگام این مسیر نو شود و به قول معروف فتح الباب کند.

بنا بر اعلام محمد ذوقی (روابط عمومی پروژه)، با توجه به شیوع ویروس کرونا و حضور طولانی‌مدت مردم در خانه‌ها در چند ماه گذشته و آتی، سازمان هنری رسانه‌ای اوج تصمیم بر نمایش آنلاین فیلم سینمایی خروج گرفت؛ تصمیمی که البته با موافقت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مراجع قانونی نمایش در کشور روبه‌رو شد. ذوقی البته در ادامه تاکید می کند: حتما در این فرآیند به تبلیغات، فروش و... فکر کرده‌ایم و طراحی‌هایی داریم و از همین رو در حال گفت‌وگو با صداوسیما برای پخش تیزرهای این فیلم در تلویزیون هستیم.

ظاهرا این فیلم از ابتدای هفته آینده در سامانه‌های نمایش آنلاین («فیلیمو» و «نماوا») قرار می گیرد و مخاطبان می‌توانند با خرید قانونی در منازلشان به تماشای این فیلم سینمایی بنشینند. نکته اینجاست که این برای اولین بار است که یک فیلم سینمایی ابتدا پخش آنلاین مجازی و سپس اکران در سینماها را خواهد داشت و امید است دیگر سینماگران هم در این روزهای بحرانی، بهتر شدن حال مردم را در اولویت قرار بدهند و به این مسیر بپیوندند.

قاب

عکاسی با تلفن همراه در روزهای کرونایی

سیف‌ا... صمدیان می‌گوید در روزگار کرونا باید عکاسی با موبایل را جدی‌تر گرفت. حالا این را چرا می‌گوید و چه ربطی دارد، خودتان بخوانید.

ایسنا از سومین جشنواره عکس تلفن همراه «هشت» گزارش تهیه کرده و نوشته که قرار است این جشنواره با موضوع جلوه‌های نشاط و شادی در تمام زوایای زندگی ایرانی و اسلامی برگزار شود.

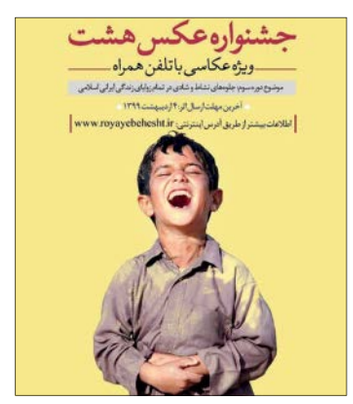

در همین راستا سیف‌ا... صمدیان، عکاس پیشکسوت و رئیس پیشین هیات مدیره انجمن عکاسان ایران درباره شادی و موضوع سومین جشنواره «هشت» تصریح کرد: شادی از فرد شروع نمی‌شود، به او ختم می‌شود ولی از دل فرهنگ جامعه به وجود می‌آید. اگر فرضا در تهران قدم بزنیم، چقدر فضاهای بانشاط و نمود القاکننده شادی داریم؟ شادی و نشاط را نباید صرفا در خنده دید، ورزش کردن در یک پارک هم نمودی از شادی است؛ البته شادی و نشاط موضوعی نیست که همیشه دیده شود، چون سال‌های سال باید برای مهندسی شهری و فضاهای اجتماعی نظیر سینما و سالن کنسرت، برنامه‌ریزی کنیم تا شادی زیر پوست شهروندان برود.

اولین پرستار شهید کرونا در فرهنگسرای انقلاب

نام و چهره نرجس خانعلی‌زاده، نخستین پرستاری که در راه رسیدگی به بیماران کرونایی در گیلان درگذشت، تا ابد در یادها خواهد ماند؛ حالا هم خبر رسیده که فرهنگسرای انقلاب اسلامی ده نفر از شهدای خدمت را تصویرگری و به همراه داستانکی از زندگی آنان در فضای مجازی منتشر می‌کند که یکی از آنها خانعلی‌زاده است.

درگذشت ویولنیست «شب، سکوت، کویر»

هم برای کیهان کلهر و محمدرضا شجریان در «شب، سکوت، کویر» ویولن به دست گرفته بود هم برای حسام سراج و بابک بیات و کامبیز روشن‌روان. همایون خسروی، نوازنده پیشکسوت ویولنسل را می‌گوییم که ظاهرا ۱۵ فروردین بر اثر بیماری سرطان در کشور آمریکا دار فانی را وداع گفته است. آن‌طور که سایت خانه موسیقی آورده، همایون خسروی در موسیقی سریال‌هایی چون «سلطان صاحبقران»، «افسانه سلطان و شبان» و «امیرکبیر» همکاری کرده بود.

تعطیلی سینماها و بلاتکلیف ماندن اکران‌های نوروزی طبق برخی برآوردها زیان مالی ۲۴ میلیاردی برای سینما خواهد داشت؛ سرنوشت سینما پس از روزگار کرونا چگونه خواهد بود؟

سینما در قرنطینه

گروه سینما

کرونا دست‌بردار نیست، تصمیم گرفته همین‌طور که جولان بدهد و اجتماعات انسانی بیشتری را تعطیل کند، از دید و بازدیدهای معمول خانوادگی تا رفت و آمدهای معمول زندگی روزانه در بسیاری از نقاط جهان به کمترین میزان ممکن رسیده است. سینما رفتن به عنوان یکی از تفریحات پررنگ مردم دنیا هم تعطیل شده و زندگی از ابعاد بسیاری خودش شده شبیه یك فیلم سینمایی. هر چند بالاخره این روزها هم می‌گذرد و دوباره سینما و سایر تجمعات خانوادگی و اجتماعی به شکل گذشته خود بر می‌گردد، اما طبعا کرونا برود هم تاثیرات خود را بر جای گذاشته است؛ تاثیراتی که حتما مثبت و منفی‌هایی خواهد داشت و بیش از هر چیز سبك زندگی مردم و اقتصاد جهانی را تحت‌الشعاع قرار خواهد داد. کرونا و سالن‌های خالی سینما این روزها ماجرایی است که سینماداران، تهیه‌کنندگان و عوامل تولید این گروه از آثار هنری را تحت‌الشعاع قرار داده است. در ایران هم شاهدیم که فیلم‌های بهترین اکران سال یعنی نوروز، با جولان این ویروس مرموز نتوانستند روی پرده سینما بروند و با توجه به شرایط موجود نمی‌توان هیچ پیش بینی‌ای هم برای اکران آنها در آینده نزدیك داشت؛ چراکه در صورت بازگشایی سینماها هم طول می‌کشد تا مردم دوباره مانند سابق و با خیال آسوده در سالن کنار هم بنشینند به تماشای فیلم. قرار بود در اکران نوروزی امسال که به رسم هر سال نیمه دوم اسفند آغاز می‌شود، «شنای پروانه» به کارگردانی محمد کارت، «پسرکشی» ساخته محمدهادی کریمی، «لامینور» اثر داریوش مهرجویی، «لاله» به کارگردانی اسدا... نیك‌نژاد، «بازیوو» به کارگردانی امیرحسین قهرایی و «زن‌ها فرشته‌اند ۲» به کارگردانی محمدحسین فرحبخش روی پرده برود. برای کمك به اکران‌های مرده سال گذشته هم قرار بود «خوب، بد، جلف ۲» ساخته پیمان قاسمخانی هم که از اواخر بهمن اکران خود را آغاز کرده بود ولی تعطیلی سینماها در سایه کرونا این روند را متوقف کرد اکرانش ادامه پیدا کند. حال با اتفاقاتی که رخ داده و آینده نامعلومی که پیش روی سینماها و بازگشایی دوباره آنهاست، تهیه‌کنندگان سینما هم با معضلاتی روبه‌رو خواهند شد، ضرر و زیان ناشی از تعطیلی سینماها می‌تواند به ورشکستگی تهیه‌کنندگان بینجامد، اتفاقی که طبعا باید وزارت ارشاد برای حل آنها از همین روزها به فکر باشد تا راهکارهایی بیندیشد و نگذارد سینما هم یکی از قربانیان کرونا در ایران باشد! آنطور که برآوردهای برخی منتقدان می‌گوید سینما از تعطیلی اکران نوروزی ۲۴ میلیارد تومان ضرر دیده است، ضرری که اگر مسؤولان فرهنگی کشور نجنبند می‌تواند روزهای سختی را برای آینده این صنعت در ایران رقم بزند.

سینماکرونا

طبق آمارهای موجود مجموع نفراتی که در سینمای کشور شاغلند به ۸۰۰۰ نفر می‌رسد و حتی در آمار غیررسمی به ده هزار نفر رسیده است. تعطیلی سینما طبعا زندگی بسیاری از آنها را تحت‌الشعاع قرار خواهد داد؛ چراکه نه تنها اکران، بلکه تولید فیلم‌های سینمایی و آثار تصویری هم با توقفی روبه‌رو شده که هر چند برای حفظ سلامت جامعه لازم است اما اقتصاد معیشتی اهالی سینما را هم با مشکلاتی روبه‌رو می‌کند. جدای از این اتفاق اما اکران نوروزی از جنبه دیگری هم بسیار تاثیرگذار بود و تا حد زیادی سرنوشت یك سال پیش روی سینما را تعیین می‌کرد.

در همان روزهایی که بسیاری امید به حل مشکل کرونا و بازگشایی سینماها داشتند، علی سرتیپی، مدیر فیلمیران و از اعضای شورای تهیه‌کنندگان سینما با واقع‌بینی از این گفت که تا پایان اردیبهشت با تبعات کرونا روبه‌رو خواهیم بود و تبعات این اتفاق اکوسیستم اکران سینماها را قطعا به هم خواهد ریخت. به گفته او تامین ذخیره بسیاری از ماه‌های سال در سینما در همین فروردین رخ می‌داده و در این ایام فروش سینماها دو تا سه برابر ماه‌های عادی بوده است.

سرنوشت نامعلوم اکران‌های نوروزی

با همین چند آمار حدودی ساده می‌توان به این نتیجه رسید که کرونا نه‌تنها سرمایه تهیه‌کنندگان که تمام سینما را تحت‌الشعاع قرار خواهد داد. حالا به این موارد بیفزایید که تهیه‌کنندگان اکران‌های نوروزی نگران آینده فیلم‌های خود هستند و نمی‌دانند سرنوشت این فیلم‌ها چه خواهد شد. غلامرضا موسوی، تهیه‌کننده فیلم «بازیوو» یکی از فعالان این عرصه است که منتظر فروش فیلمش در اکران نوروزی بود و طبعا سرنوشت این فیلم در فعالیت‌ها و کارهای بعدی‌اش تاثیرگذار است. او شرایط کنونی فعالان سینمایی را بغرنج دانسته و گفت: به نظرم اگر روزی سینماها باز شد باید اول از همه فکری به حال فیلم‌هایی شود که در همان اوایل اسفند روی پرده بوده و اکرانشان نیمه‌کاره ماند.

تورج منصوری، تهیه‌کننده فیلم سینمایی «لاله» هم به جام جم می‌گوید در شرایط فعلی آینده سینما غیرقابل‌پیش‌بینی است و نمی‌داند سرنوشت فیلم‌های اکران نوروزی در روزگار پساکرونا چگونه خواهد شد. او با اظهار نگرانی می‌گوید: نمی‌دانم قرار است چه اتفاقی بیفتد؛ اما ضرری که ما متحمل شدیم بسیار زیاد است. طبعا در چنین شرایطی چشم امید همه به دولت است، این که وزارت ارشاد فکری به حال اوضاع پیش آمده بکند و حواسش باشد به سینما که فصل اکران سرنوشت‌ساز خود را از دست داده و احتمالا سالی سخت و پرتلاطم را پیش رو خواهد داشت. منصوری در این باره می‌گوید: قطعا مدیران وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مسؤولان خانه سینما اشراف کاملی بر وضعیت سینماها و فیلم‌ها دارند و راه‌های مختلفی را برای برون‌رفت از شرایط فعلی در نظر دارند، من به عنوان یکی از تهیه‌کنندگانی که فیلمم قرار بود نوروز اکران شود، امیدوارم راه حل‌ها و تدابیر مناسبی اندیشیده شود و سینما آسیب بیشتری نبیند. موسوی هم معضلات سینما در مواجهه با کرونا را جزو حوادث غیرمترقبه دانسته و حل آن را نیازمند همراهی دولت می‌داند. او می‌گوید: دولت برای تمام اتفاقات غیر مترقبه مانند سیل، زلزله و... بودجه‌ای برای تمام حوزه‌ها پیش‌بینی کرده که در مورد سینما با شرایط فعلی دو گروه ضرر می‌دهند، سالن داران و صاحبان فیلم‌ها. هم صاحبان فیلم‌های روی پرده و هم صاحبان فیلم‌هایی که قرار است بعدا اکران شوند. طبیعتا تا کرونا برود و شرایط عادی بشود زمان می‌برد و به نظرم باید از بودجه حوادث غیرمترقبه برای حل معضلات سینما هزینه شود. این تهیه کننده اظهار امیدواری می‌کند که دولت با اقدام درست از سینما حمایت کند و این هنر تاثیرگذار را سرپا نگه دارد، چون در شرایط موجود و بدون کمك مسؤولان سینما آسیب‌های بسیاری خواهد دید.

جنگ سینما و کرونا

بالاخره کرونا می‌رود. از ایران و همه جهان، اما پس از آن چه می‌توان کرد؟ در واقع بهتر است سوال را این طور مطرح کرد که دولت چگونه و با چه تدابیری می‌تواند به فکر سینما در روزگار بعد از کرونا باشد.

سیدجمال ساداتیان، تهیه‌کننده سینما و مدیر سینما آستارا هم مانند موسوی فکر می‌کند. او می‌گوید: دولت وقتی خسارت سیل‌زدگان را جبران می‌کند باید بودجه‌ای هم برای جبران خسارت سینماهایی که دچار ضرر و زیان شده‌اند در نظر بگیرد. ضمن این که سعید خانی، تهیه‌کننده و پخش‌کننده سینماهم در توییتر خود به حسین انتظامی رئیس سازمان سینمایی پیشنهاد کرده، جشنواره فیلم کودك و نوجوان یك سال برگزار نشود و هزینه آن به سینماداران و تهیه‌کنندگان فیلم‌های در حال اکران تعلق بگیرد.

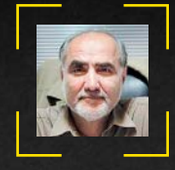

منوچهر محمدی، تهیه‌کننده و مالك دو مجموعه سینمایی هم پیشنهاد مشابهی را ارائه می‌دهد و می‌گوید: برای جبران خسارت وارد شده به سینماها در پی شیوع ویروس کرونا، هزینه برگزاری جشنواره جهانی فجر صرف حفظ سینما شود و نیز تغییراتی در چیدمان اکران نوروز برای جذب مخاطب در دوران پساکرونا صورت گیرد.

جواد نوروزبیگی دیگر تهیه‌کننده‌ای است که پیشنهاد تعطیلی جشنواره‌ها را داده است، او می‌گوید: «فکر می‌کنم با پرداخت وام بدون بهره یا کم‌بهره می‌شود برای سینماداران کاری کرد یا می‌توان از هزینه جشنواره‌های آتی کم و صرفه‌جویی کرد و به کمك سینماهای کشور آمد.»

هر چند تاکنون جز یك توییت از رئیس سازمان سینمایی و خبر تشکیل کارگروه مقابله با تاثیرات کرونا بر سینما، شاهد اتفاق یا موضعی از سوی مسؤولان رسمی نبوده‌ایم، اما نمی‌توان امیدی داشت به این که جشنواره‌ها برای کمك به سینمای بخش خصوصی تعطیل شوند. البته این احتمال وجود دارد که جشنواره جهانی فجر که قرار بود امسال اردیبهشت برگزار شود، این تعطیلی را تجربه کند. باید منتظر ماند و دید مسؤولان در شرایط سخت سینمای پساکرونا که طبعا تا مدت‌ها صندلی‌های خالی و نیمه خالی را تجربه خواهد کرد، چه برنامه‌ریزی‌هایی خواهند داشت.

راه‌حل‌های ضدکرونایی

مثل این که کرونا حالا حالاها دستبردار نیست و همچنان قرار است جهانی را در هول و ولا نگاه دارد. یکی از مشاغل و صنعت‌هایی که به خاطر شیوع کرونا، به لحاظ مالی و اقتصادی متحمل خسارت‌های فراوان و جبران‌ناپذیری شده، سینماست. این موضوع جهانی است و منحصر به سینمای ایران نیست، با وجود این به نظر می‌رسد مواجهه سینمای ایران و سینمای جهان با این معضل، متفاوت است. در حالی که برخی کشورهای جهان، اقداماتی مهم و اساسی در این خصوص داشته‌اند و از حمایت‌هایی مهم و تعیین‌کننده از سوی سینماگران برخوردار بوده‌اند، در سینمای ایران همه چیز در حد حرف و شعار است و اوضاع چندان امیدوارکننده نیست.

از زمان شیوع کرونا تا امروز، سازمان سینمایی یکی دو جلسه در این زمینه برگزار کرده و خروجی‌هایی هم داشته، اما در عمل هنوز اتفاق ویژه‌ای نیفتاده است. در جلسه‌ای که اواخر سال قبل و با عنوان جلسه کارگروه بررسی آسیب‌های کرونا در سینما برگزار شد، پس از بحث و تبادل نظر درخصوص پیشنهادهای مطرح شده برای جبران ضرر و زیان صنعت سینما در پی شیوع ویروس کرونا مقرر شد از قشرهای آسیب‌پذیر سینما از طریق پرداخت مستقیم و همچنین فعالیت‌هایی که بر اثر کرونا دچار آسیب و تعطیلی شده‌اند، حمایت شود.

تعویق پرداخت اقساط اعضای خانه سینما به مدت سه ماه و پرداخت وام قرض‌الحسنه به سینماهای بخش خصوصی به ازای هر پرده، ۱۰ میلیون تومان از دیگر موارد مطرح شده در این جلسه بود.

همچنین مقرر شد تا زمانی که فعالیت‌های سینمایی، تعطیل است هزینه سهم کارفرمای بیمه تامین اجتماعی کارکنان آموزشگاه‌ها، لابراتورها، شرکت‌های پخش و سینماها از طریق اعتبارات حمایتی سازمان سینمایی عودت شود.

در این جلسه، پیشنهادهایی هم برای کمك به خرید حق پخش نمایش خانگی مطرح شد که تصمیم‌گیری به جلسه آینده موکول شد.

با این اوصاف، پرداخت رقم ۱۰ میلیون تومانی به هر سینما در مقایسه با ضرر و زیان فراوان سالن‌های سینما در این مدت زمان طولانی، بسیار ناچیز است و چه بسا مضحك و خنده دار به نظر می‌رسد و سازمان سینمایی و خانه سینما باید چاره‌ای اساسی‌تر برای این بحران و حمایت مالی از سینماگران و سالن‌های سینما و صاحبان فیلم‌ها بیندیشند.

یکی از پیشنهادهای تازه در این زمینه را علیرضا داوودنژاد، کارگردان پیشکسوت سینما ارائه کرده که البته باید منتظر واکنش‌های موافق و مخالف آن در روزهای آینده باشیم. او در مصاحبه‌ای گفته: برای نجات صنعت سینما از ورشستگی در دوران کرونا باید صد فیلم جدید امسال را به جای سینما به صورت آنلاین نمایش داد.

اگر وضعیت کرونایی پابرجا و ادامه دار باشد، حتما باید به نمایش فیلم‌های تازه سینمایی از طریق اینترنت، شبکه نمایش خانگی و در قالب V.O.D فکر و برنامه‌ریزی کرد، منتهی حتما باید برای وضعیت سالن‌های سینما هم چاره‌اندیشی کرد.

درحالی که اوضاع حمایت از صنعت سینما در ایران، با انفعال و اقدامات نه‌چندان مناسب سازمان سینمایی و خانه سینما پیش می‌رود، از آن سوی جهان خبر رسیده که آکادمی علوم و هنرهای سینما در روزهای کرونایی، با اهدای شش میلیون دلار از شاغلان صنعت سینما حمایت می‌کند.

آن طور که باشگاه خبرنگاران جوان به نقل از ایندی وایر گزارش داده، آکادمی علوم و هنرهای سینما شش میلیون دلار مبلغ اهدایی برای کمك به کارکنان صنعت فیلمسازی و خانواده آنها که به دلیل همه‌گیر شدن ویروس کرونا از لحاظ مالی در سختی هستند، در نظر گرفته است. این حمایت شامل موسسه‌هایی که از فیلمسازها در بخش‌های گوناگون حمایت می‌کنند نیز می‌شود.

آکادمی علوم و هنرهای سینما اعلام کرده چهار میلیون دلار از این مبلغ به طور مساوی بین صندوق بازیگران که حامی عوامل پشت صحنه هستند و همچنین صندوق فیلم و تلویزیون تقسیم خواهد شد. این دو صندوق از زمان شروع بحران کمك‌هایی را به افرادی که در این صنعت فعالیت می‌کنند، کرده بود. دو میلیون دلار باقی مانده نیز برای موسسه‌های سینمایی خواهد بود.
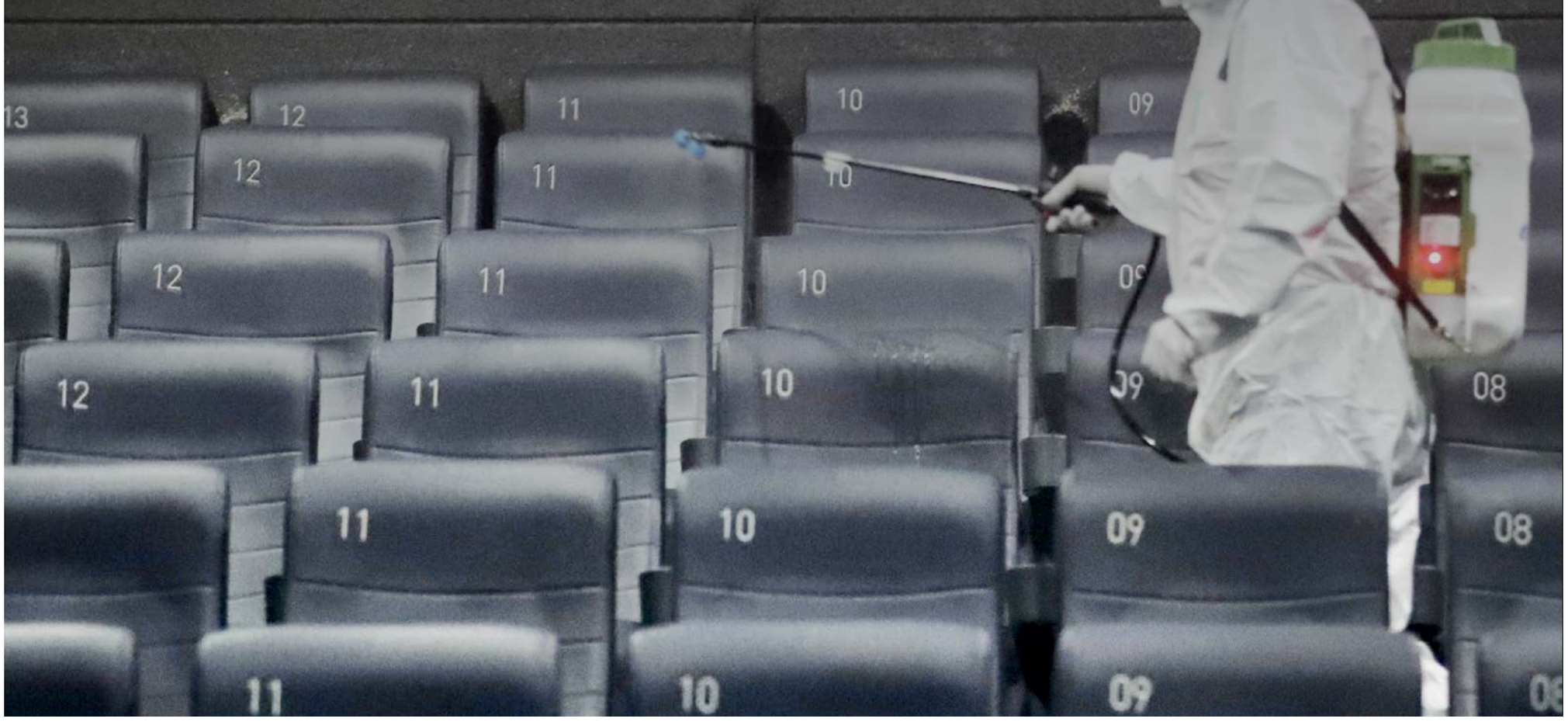
دیوید رابین، رئیس آکادمی اسکار در این خصوص گفت: آکادمی تاریخی طولانی در حمایت از همکاران سینمایی دارد. امروز در حالی که با یك بیماری فراگیر روبه‌رو شده‌ایم، لازم است به کسانی که در این زمینه فعالیت می‌کنند و به دلیل این وضعیت دچار مشکل هستند، کمك کنیم. با تعطیلی ساخت پروژه‌ها، سینماها و این صنعت با عواقب گسترده‌ای مواجه شده است. با حمایت از صندوق بازیگران و فیلم تلویزیون، می‌توانیم خانواده بزرگ سینمایی خود را یاری کنیم.